

Sygn. akt I Ca 54/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący- Sędzia SO Jerzy Dymke

Sędzia SO Grażyna Szymańska-Pasek

Sędzia SR del. do SO Anna Domian (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Marta Domurad

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2016 r. w Ostrołęce

na rozprawie

sprawy z wniosku I. Ż. i M. C.

z udziałem (...) S.A. z siedzibą w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w Przasnyszu z dnia 16 września 2015 r., sygn. akt I Ns 460/10

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

1. wniosek oddalić,

2. zasądzić od wnioskodawczyń I. Ż. i M. C. na rzecz uczestnika (...) S.A. z siedzibą w L. kwotę 257 (dwieście pięćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

3. nakazać pobrać od wnioskodawczyń I. Ż. i M. C. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Przasnyszu kwotę 7.784, 60 zł (siedem tysięcy siedemset osiemdziesiąt cztery złote i 60/100) tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa;

II. zasądzić od wnioskodawczyń I. Ż. i M. C. na rzecz uczestnika (...) S.A. z siedzibą w L. kwotę 160 (sto sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kwotę 120 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

W dniu 12.7.2010r. I. Ż. i M. C. złożyły wniosek o ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości oznaczonej nr ewid. działki (...) w M. M.. – w sposób ostatecznie określony przez pełnomocnika wnioskodawczyń w piśmie z 6.11.2014r. (k. 451).

Uczestnik postępowania, (...) SA w L., początkowo co do zasady przyłączył się do wniosku, ale w ostatecznie sformułowanym stanowisku w piśmie z 26.11.2014r. (k. 455 - 463) wniósł o oddalenie wniosku, podnosząc, że

przysługuje mu skuteczny względem wnioskodawców tytuł prawny do posiadania na ich nieruchomości urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej i korzystania z nieruchomości na cele związane z przesyłem energii elektrycznej. Wskazał, że linia energetyczna na przedmiotowej nieruchomości została wybudowana na podstawie wówczas obowiązujących w tym zakresie przepisów ustawy z 28.6.1950r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli wiejskich, której art. 4 ograniczył prawa właścicieli nieruchomości na rzecz przedsiębiorstw prowadzących powszechną elektryfikację poprzez przyznanie prawa do zakładania wszelkich urządzeń z tym związanych.

Ponadto – z ostrożności procesowej – uczestnik podniósł też zarzut zasiedzenia prawa odpowiadającego prawu nieodpłatnej służebności przesyłu wraz z prawem dojazdu i dojścia do urządzeń przesyłowych w obrębie nieruchomości wnioskodawców. W tym zakresie uczestnik wywodził, że przedmiotowa linia energetyczna posadowiona została przez poprzednika prawnego uczestnika w okresie tzw. powszechnej elektryfikacji wsi, na podstawie decyzji nr (...) Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w M. z 25.10.1972r. Wskazał, że jej odbiór i przekazanie do eksploatacji nastąpiło 30.3.1973r. Od tej daty najpóźniej uczestnik i jego poprzednicy prawni korzystają nieprzerwanie z tej linii. Uczestnik i jego poprzednicy prawni dokonywał i dokonuje również napraw i konserwacji tej linii – bez żadnych świadczeń na rzecz właścicieli nieruchomości, którzy też nie podejmowali nigdy żadnych przewidzianych prawem działań w celu sprzeciwienia się tym czynnościom. Powołując się na art. 176 § 1 kc uczestnik wywodził, że nabycie służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców w drodze zasiedzenia przez przedsiębiorstwo energetyczne, będące w dobrej wierze, nastąpiło najpóźniej w dniu 30 marca 1983r., a przy przyjęciu złej wiary – 30 marca 2003r.

Postanowieniem z dnia 16.9.2015r. (k. 617 - 618) Sąd Rejonowy w Przasnyszu ustanowił służebność przesyłu, określając szczegółowo jej zakres i zasądził wynagrodzenie za ustanowienie służebności oraz orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny :

I. Ż. i M. C. są współwłaścicielkami po 1/2 części nieruchomości położonej w M., oznaczonej numerem ewidencyjnym (...).

Decyzją Nr (...) z 25.10.1972r. Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w M. zatwierdziło plan realizacyjny oraz projekty obiektów budowlanych linii napowietrznej (...)i stacji transformatorowej w M.. Protokołem z 30.3.1973r. dokonano odbioru technicznego linii, przebiegającej między innymi przez działkę o aktualnym numerze ewidencyjnym (...). Przedmiotową linię przyjął do ewidencji środków trwałych Zakład (...).

Zarządzeniem nr 228 Ministra Górnictwa i Energetyki z 25.11.1958r. utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakłady (...) z siedzibą w W., którego przedmiotem działania była między innymi eksploatacja sieciowych urządzeń energetycznych znajdujących się na obszarze okręgu energetycznego centralnego. W ramach tego przedsiębiorstwa funkcjonowały między innymi Zakład (...) oraz Zakład (...).

Zarządzeniem Nr 12/ORG/89 Ministra Przemysłu z 16.1.1989r. wskutek podziału przedsiębiorstwa państwowego (...) utworzono przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...), przydzielając mu składniki mienia powstałego z podziału – zgodnie z ustaleniami komisji powołanej w trybie określonym w § 3 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 30.5.1988r. w sprawie wykonywania niektórych przepisów ustawy o nadzwyczajnych uprawnieniach i upoważnieniach dla Rady Ministrów.

Aktem przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego, sporządzonym w formie aktu notarialnego 12.7.1993r., przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) z siedzibą w W. zostało przekształcone w (...) Spółkę Akcyjną Skarbu Państwa, między innymi na podstawie ustawy z 5.2.1993r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa.

Umową w formie aktu notarialnego z 30.6.2007r. Zakład (...) S.A. w W. przeniósł na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. przedsiębiorstwo sieciowe, opisane bliżej w umowie, jako wkład niepieniężny w zamian za objęcie (...) udziałów w spółce (...) Sp. z o.o. w W., o łącznej wartości 2251387500 złotych.

Z dniem 2.10.2008r. dokonano zmiany nazwy z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W..

Na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Wspólników (...) S.A. w L. z 16.08.2010r. oraz uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. w W. nastąpiło połączenie (...) S.A. w L. (spółka przejmująca) z szeregiem innych spółek, w tym (...) Sp. z o.o. w W.. 31.8.2010r. zarejestrowano połączenie spółki (...) Sp. z o.o. w W. (wraz z innymi) ze spółką (...) S.A. w L., jako spółką przejmującą, w trybie art. 492 § 1 pkt 1 ksh.

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny nieruchomości wnioskodawczyń, zabudowania i urządzenia, które się na niej znajdują, stopień ingerencji urządzeń uczestnika w prawo własności wnioskodawczyń i pozostałe czynniki istotne dla określenia wysokości wynagrodzenia; ustalił odpowiedni pas technologiczny oraz wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności.

Ponadto Sąd Rejonowy ustalił, że w piśmie z 4.2.2010r. I. Ż. i M. C. zwróciły się do (...) S.A. o uregulowanie sprawy urządzenia naruszającego prawo własności i ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu za wynagrodzeniem w kwocie 2500 złotych miesięcznie oraz wypłacenie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z ich nieruchomości za okres ostatnich 10 lat w łącznej kwocie 180000 złotych. Przedsiębiorstwo nie ustosunkowało się do tego pisma. dx

Już w tym miejscu należy wskazać, że powyższe ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego Sąd Okręgowy w całości podziela.

Sąd Okręgowy podziela również ustalenie Sądu Rejonowego, że uczestnikowi nie przysługuje skuteczne prawo do posiadania urządzeń na nieruchomości wnioskodawczyń, które wynikałoby z ustawy o powszechnej elektryfikacji miast i wsi. Należy też podzielić ocenę Sądu Rejonowego, że art. 4 ustawy powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli regulował tylko obowiązek znoszenia przez właściciela nieruchomości prac związanych z posadowieniem urządzeń, ale nie dawał żadnego trwałego prawa do gruntu dla właściciela urządzeń. To ustalenie Sądu Rejonowego nie było kwestionowane w apelacji i nie będzie potrzeby do tej kwestii wracać. Wypada w tym zakresie jeszcze dodać, że nadinterpretacją przepisów ustawy jest stanowisko pełnomocnika uczestnika, że ustawa z 28.6.1950r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz.U. Nr 28, poz. 256) stanowiła szczególny sposób wywłaszczenia.

Sąd Rejonowy uznał za bezzasadny zarzut uczestnika nabycia przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Z uzasadnienia Sądu I instancji wynika, że zasadnicze zarzuty dotyczące braku możliwości uwzględnienia zarzutu zasiedzenia sprowadzały się do:

- braku podstaw do przyjęcia dobrej wiary po stronie uczestnika,
- braku dowodu przeniesienia posiadania urządzeń.

Sąd Rejonowy ustalił, że uczestnik wprawdzie wykazał następstwo prawne kolejnych przedsiębiorców o charakterze sukcesji uniwersalnej, ale ocenił, że to nie to samo, co cywilistyczne przeniesienie posiadania, które wymaga bądź wydania, bądź stosownej umowy. W tym zakresie Sąd powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z 6.3.2015r. w sprawie III CSK 192/14.

Mając to wszystko na względzie Sąd Rejonowy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 305(1) oraz art. 305(2) § 2 kc.

Od postanowienia z 16.9.2015r. wniósł apelację uczestnik postępowania (k. 642 - 652) .

Pełnomocnik uczestnika zarzucił w apelacji, że Sąd Rejonowy naruszył przepisy postępowania, a w szczególności art. 233 § 1 kpc – przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów, błąd w ustaleniach faktycznych, brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego poprzez:

– przyjęcie, że uczestnik nie wykazał przejścia posiadania linii energetycznej, podczas gdy z materiału dowodowego wprost wynika przeniesienie posiadania majątku,

- przyjęcie, że uczestnik nie spełnił przesłanek pozwalających na nabycie nieodpłatnej służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu w drodze zasiedzenia, podczas gdy uczestnik posiada i korzysta jak posiadacz samoistny z prawa służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu w zakresie urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na nieruchomości wnioskodawców przez okres przeszło 30 lat,

- przyjęcie, że uczestnik pozostawał w złej wierze w momencie posadowienia infrastruktury przesyłowej na nieruchomościach wnioskodawców z uwagi na fakt, że uczestnik nie dysponuje decyzją opatrzoną klauzulą ostateczności.

Skarżący zarzucił także Sądowi Rejonowemu oczywiste naruszenie prawa materialnego:

- art. 305 (1) kc w zw. z art. 305 (4) kc w zw. z art. 292 kc w zw. z art. 172 kc w zw. z 176 kc – poprzez przyjęcie, że zasiedzenie nie jest uzasadnione, pomimo upływu ponad 30 lat posiadania prawa w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu przez uczestnika i jego poprzedników prawnych,

- 7 kc – poprzez przyjęcie, że uczestnik nie był posiadaczem w dobrej wierze, podczas gdy domniemanie dobrej wiary nie zostało przez wnioskodawczynię obalone.

W konkluzji apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku oraz wniósł o zwrot kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce zważył, co następuje:

Zarzuty apelacji zasługiwały na uwzględnienie, skutkując zmianą zaskarżonego postanowienia przez oddalenie wniosku.

Jak już wyżej wskazano, Sąd Okręgowy podziela ustalenia i ocenę Sądu Rejonowego w zakresie, w jakim dotyczą faktu posadowienia i istnienia urządzeń oraz w zakresie przekształceń prawnych i kolejnych sukcesji uniwersalnych po stronie uczestnika, jak również w zakresie ustalenia, że uczestnik nie ma tytułu prawnego do nieruchomości wnioskodawczyń wynikającego z ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli i w tym zakresie przyjmuje je za własne.

Sąd Okręgowy nie podziela natomiast ustaleń i oceny Sądu I instancji w zakresie, w jakim dotyczą braku dobrej wiary po stronie uczestnika i nieudowodnienia przeniesienia posiadania, uznając zarzuty apelacji w tym zakresie za zasadne.

Na wstępie wypada przypomnieć, że w orzecznictwie utrwalony już jest pogląd o możliwości nabycia przez zasiedzenie przed 3.8.2008r. służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu - uregulowanej już po tym dniu w art. 305¹-305⁴ k.c. - ku czemu podstawą są art. 352 kc oraz art. 292 kc w zw. z art. 172 kc. Nie jest również aktualnie kwestionowane stanowisko, że władanie przez Skarb Państwa cudzą nieruchomością, także takie, które zostało uzyskane w ramach sprawowania władztwa publicznego, może być posiadaniem samoistnym prowadzącym do zasiedzenia (tak SN w uchwale pełnego składu z 26.10.2007r., III CZP 30/07, OSNC 2008/5/43). Takie stanowisko należy też zająć odnośnie władania przez Skarb Państwa cudzą nieruchomością jako posiadacz służebności. Beneficjentem tej służebności - podobnie jak w obecnym stanie prawnym - mógł być jedynie przedsiębiorca, zaś prawo to wchodziło w skład prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym (zob. orzeczenie SN z 26.6.2013r., II CSK 626/12, LEX nr 1341262; uchwała składu siedmiu sędziów SN z 9.8.2011 r., III CZP 10/11,

OSNC 2011/12/19; orzeczenie SN z 26.7.2012 r., II CSK 752/11, LEX nr 1218185; orzeczenie SN z 18.4.2012 r., V CSK 190/11, LEX nr 1212828). Nie ma również wątpliwości co do tego, że w sprawie z wniosku właściciela nieruchomości o ustanowienie służebności przesyłu, sąd może rozpoznać zarzut posiadacza urządzeń przesyłowych, że służebność została nabyta przez zasiedzenie przez jego poprzednika prawnego, niebiorącego udziału w sprawie (tak uchwała SN z 23.3.2016r. III CZP 101/15 - baza orzeczeń SN - www.sn.pl).

W ocenie Sądu Okręgowego uczestnik wykazał, że jego poprzednik prawny spełnił przesłanki posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, wymagane przez powołane wyżej przepisy kodeksu cywilnego, których naruszenie zarzucił Sądowi Rejonowemu. Bezsporne jest bowiem, że: trwale i widoczne urządzenia na działce wnioskodawczyń zostały wybudowane przez poprzednika prawnego uczestnika; przebieg linii jest niezmienny od 30.3.1973r; niezmienny był sposób eksploatacji urządzeń. Trzeba podkreślić, że wnioskodawczyni nie kwestionowała ani daty wejścia poprzedników prawnych pozwanej spółki w posiadanie służebności, ani następstwa prawnego podmiotów wcześniej posiadających przedmiotową służebność gruntową. Należało więc przyjąć istnienie ciągłości posiadania służebności, zgodnie z treścią art. 340 kc. Mając na uwadze fakt, iż poprzednik prawny uczestnika uzyskał posiadanie z chwilą oddania linii do eksploatacji (tj. 30.3.1973r.), to termin zasiedzenia – w dobrej wierze (o czym niżej) - upłynął z dniem 30.3.1983r. Od tej daty uczestnikowi (jego poprzednikowi) przysługuje prawo służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Odnosząc się wprost do zarzutów apelacji, to zważyć należy, że Sąd Rejonowy błędnie ustalił – przekraczając zasady swobodnej oceny dowodów, czym naruszył art. 233 kpc – że uczestnik nie wykazał przeniesienia posiadania, podczas gdy przeniesienie posiadania wynika z niekwestionowanych dokumentów. Ustalenie przez Sąd Rejonowy, że nie miało miejsce przeniesienie posiadania było dowolne i nieuwzględniające specyfiki posiadania prawa o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Sąd Rejonowy swoje stanowisko w tym zakresie oparł w zasadzie wyłącznie na uchwale Sądu Najwyższego z 6.3.2015r. w sprawie sygn. akt III CSK 192/14 (Legalis nr 1231778), która nie ma mocy wiążącej w niniejszej sprawie. Sąd Rejonowy skupił się na teoretycznych rozważaniach dotyczących sposobu przeniesienia posiadania, ale nie dostrzegł, że Sąd Najwyższy w powołanej przez Sąd Rejonowy uchwale wskazał, że skuteczność przeprowadzenia dowodu przeniesienia należy oceniać indywidualnie.

Trzeba w tym miejscu jednak zauważyć, że ostatecznie kwestia przeniesienia posiadania dla oceny zarzutu zasiedzenia nie miała w niniejszej sprawie znaczenia z tej racji, że do nabycia prawa nastąpiło przez pierwszego posiadacza. Przeniesienie posiadania było więc de facto istotne z tego tylko względu, że legitymowało uczestnika do udziału w niniejszym postępowaniu. Poprzednikiem prawnym uczestnika, na rzecz którego nastąpiło zasiedzenie, był Skarb Państwa. Zgodnie z zasadą jednolitego funduszu własności państwowej (art. 128 kc), do 1.2.1989 r. przedsiębiorstwa państwowe, choć miały samodzielność prawną względem Skarbu Państwa (były osobami prawnymi) to, jak wskazano, zarządzały mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa. Teoria ta obejmowała też posiadanie, a w konsekwencji to Skarb Państwa należało uznać za posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu, podczas gdy przedsiębiorstwo państwowe było tylko dzierżycielem. Za utrwalony uznać należy pogląd – wyrażony m. in. w postanowieniu Sądu Najwyższego z 12.2.2015 r. IV CSK 293/14 (Legalis nr 1203290) – zgodnie z którym, jeżeli w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 31.1.1989 roku nowelizującej kodeks cywilny, przedsiębiorstwo państwowe korzystało bez tytułu prawnego z cudzej nieruchomości (niepaństwowej) w zakresie niezbędnym do obsługi i eksploatacji wybudowanych przez to przedsiębiorstwo urządzeń przesyłowych, to było ono posiadaczem służebności gruntowej podobnej do służebności przesyłu w rozumieniu art. 352 § 1 kc. Taki stan faktyczny mógł prowadzić do nabycia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu w drodze zasiedzenia z tym zastrzeżeniem, że jeśli przed dniem 1.2.1989 roku zrealizowały się przesłanki pozwalające na stwierdzenie zasiedzenia tej służebności, zwłaszcza gdy upłynął stosowny okres posiadania, służebność tę nabywał Skarb Państwa, a nie przedsiębiorstwo państwowe. Jeżeli do tego nie doszło, a po dniu 1.2.1989 roku utrzymywał się na nieruchomości niepaństwowej opisany dotychczasowy stan faktyczny, po upływie stosownego czasu, determinowanego dobrą lub złą wiarą posiadacza służebności, możliwe było nabycie przez zasiedzenie przez przedsiębiorstwo państwowe lub jego następcę prawnego, służebności gruntowej podobnej do przesyłu, a po dniu 3.8.2008 r. - służebności przesyłu. Okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści

służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305 -305(4) kc podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności. (por. SN w wyrokach z: 8.6.2005 r., V CSK 680/04, www.sn.pl; z 31.5. 2006 r., IV CSK 149/05, Legalis nr 179598 oraz w postanowieniach z: 25.1.2006 r., I CSK 11/05, Legalis nr 74471; z 21.5.2015r., IV CSK 468/14, Legalis nr 1310221).

Następnie zważyć należy, że w powołanym postanowieniu z 12.2.2015r. w sprawie IV CSK 293/14 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że nie należy utożsamiać posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. W pierwszej sytuacji chodzi o faktyczne władanie przez przedsiębiorstwo państwowe bez tytułu prawnego cudzym gruntem w zakresie niezbędnym do korzystania z urządzenia przesyłowego w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje ograniczone prawo rzeczowe. Pamiętać trzeba, że podmiot wykonujący służebność korzysta z cudzej rzeczy tylko w oznaczonym zakresie, nierzadko bardzo wąskim, w istocie nie władając nią. Posiadanie służebności gruntowej jest więc posiadaniem specyficznym (art. 336 kc), a posiadanie prowadzące do zasiedzenia służebności gruntowej polega na korzystaniu z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność; władanie w zakresie służebności gruntowej musi być wykonywane dla siebie (cum animo rem sibi habendi) (por. uchwała składu siedmiu sędziów SN z 9.8.2011 r., III CZP 10/11, OSNC 2011/12/129). Nabycie służebności gruntowej przez zasiedzenie następuje na rzecz jej posiadacza, a jest nim ten, kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności (art. 352 kc); do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy.

Podkreślić należy, że posiadanie wynika z samego faktu posadowienia urządzeń, choćby nie było potrzeby późniejszej jakiegokolwiek ingerencji w grunt, na którym stoją urządzenia. Jeśli zaś chodzi o przeniesienie posiadania, to – z uwagi też właśnie na specyfikę posiadania służebności – zachodzi brak konieczności wskazywania w akcie / umowie przeniesienia mienia z podmiotu na podmiot, że następuje przeniesienie posiadania konkretnej służebności; co więcej – jak wynika z orzeczeń Sądu Najwyższego - nie jest nawet wymagana świadomość, czy wiedza stron, że sukcesja obejmuje także to konkretne prawo (v. wyrok SN z 7.8.2013r., II CSK 610/13, Legalis nr 1092042; uchwała SN z 19.5.1992r., III CZP 49/92, Legalis nr 27700; wyrok SN z 8.12.2010r., I CKN 324/00, Legalis nr 48932; postanowienie SN z 11.10.2010r., III CSK 316/11, Legalis nr 552674; postanowienie SN z 6.1.2013r.; postanowienie SN z 30.1.2014r., IV CSK 252/13, Legalis nr 924852). W orzeczeniu z 29.11.2013r. w sprawie I ACa 1175/13 Sąd Apelacyjny w Krakowie wskazał, że z art. 231 kpc wynika domniemanie faktyczne, że wraz z przeniesieniem składników majątkowych doszło do przeniesienia posiadania służebności.

Sąd Rejonowy, kwestionując wykazanie przez uczestnika postępowania przeniesienia posiadania urządzeń przesyłowych, kwestionuje tym samym legitymację bierną uczestnika postępowania do występowania w niniejszej sprawie, a w takiej sytuacji wnioski o ustanowienie służebności na rzecz (...) S.A. w L. powinien być oddalony.

Odnosząc się następnie do zarzutu naruszenia art. 7 kc, to z uzasadnienia Sąd Rejonowy wynika, że Sąd ten uznał za kluczowe dla braku możliwości przyjęcia dobrej wiary uczestnika powołanie się uczestnika na objęcie nieruchomości wnioskodawczyni w posiadanie na podstawie decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w M. o zatwierdzeniu planu realizacyjnego linii napowietrznej SN w M.. Sąd Rejonowy ocenił, że wywodzenie z takiej decyzji jakiegokolwiek uprawnienia do gruntu oraz dobrej wiary przy objęciu tego gruntu w posiadanie w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu można porównać do sytuacji nabywcy własności nieruchomości na podstawie umowy zawartej bez zachowania wymaganej formy aktu notarialnego i zdaniem Sądu Rejonowego, ani w jednym, ani w drugim przypadku nie można mówić o błędnym, aczkolwiek usprawiedliwionym przekonaniu o nabyciu uprawnienia do nieruchomości. Sąd Rejonowy podkreślił, że decyzja przedłożona przez uczestnika swoim zakresem nie rozstrzygała uprawnienia do gruntu; brak uzyskania przez uczestnika prawa do gruntu w drodze wyłączenia, ewentualnie nabycie określonego prawa w drodze cywilnoprawnej. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego (wyrok z 25.11.2008r. II CSK 346/08; wyrok z 3.4.2009r. II CSK 471/08; z 6.5.2009r., II CSK 594/08), Sąd Rejonowy wyraził pogląd, że zajęcie cudzej nieruchomości i umieszczenie na niej urządzeń energetycznych bez uzyskania tytułu prawnego trzeba uznać za równoznaczne ze złą wiarą. Sąd Rejonowy podkreślił, że przedłożona przez uczestnika postępowania kopia decyzji nie rozstrzyga, czy decyzja ta stała się ostateczna, a nadto, że uczestnik nie przedłożył - na

żądanie wnioskodawczyń - ostatecznej decyzji o zatwierdzeniu planu realizacyjnego i po drugie – decyzji o charakterze wyłączeniowym – co należało rozstrzygnąć na niekorzyść uczestnika.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy błędnie ocenił, że w ustalonych okolicznościach faktycznych domniemanie dobrej wiary z art. 7 kc nie mogło się ostać. Art. 7 kc stanowi, że jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary. Sąd jest związany ustanowionym domniemaniem prawnym (art. 234 kpc). Oczywiście, domniemanie to może zostać obalone, ale dowód braku dobrej wiary posiadacza obciążał wnioskodawczynię – które w tym zakresie nie wykazały żadnej inicjatywy dowodowej. W postanowieniu z 4.12.2009r., III CSK 79/09, SN wyjaśnił, że w sprawie o zasiedzenie skuteczne podważenie przewidzianego w art. 7 kc domniemanie dobrej wiary samoistnego posiadania w chwili uzyskania posiadania wymaga przeprowadzenia przez obalającego to domniemanie dowodu z przeciwieństwa, że nabycie posiadania nastąpiło w złej wierze. Do obalenia wspomnianego domniemanie nie wystarczy wykazanie, że dobra wiara budzi wątpliwości. (zob. wyrok SN z 29.4.2009r., II CSK 560/08, Lex nr 511039). Trzeba też dodać, że wiedza o osobie właściciela nie wyklucza istnienia po stronie posiadacza służebności dobrej wiary (tak SA w Białymstoku w wyroku z 27.2.2014 r., I ACa 785/13).

Uznając, że domniemanie z art. 7 kc nie zostało obalone, należało ustalić, że z dniem 30.3.1983r. Skarb Państwa nabył przez zasiedzenie prawo o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Następnie Sąd Okręgowy zważył, że z uwagi na błędne ustalenia – o czym wyżej - Sąd Rejonowy naruszył art. 305 (1) kc w zw. z art. 305 (4) w zw. z art. 292 w zw. z art. 172 w zw. z art. 176 kc – poprzez przyjęcie, że zasiedzenie nie jest uzasadnione.

Bezsporne było, że od 30.3.1973r. przedmiotowe urządzenia były stale wykorzystywane w celu przesyłu energii elektrycznej kolejno przez poprzedników prawnych uczestniczki postępowania, którzy na przestrzeni lat ulegali różnym przekształceniom w kolejności ustalonej przez Sąd Rejonowy. Urządzenia przesyłowe były eksploatowane niezmiennie przez ustalone podmioty zajmujące się przesyłem energii elektrycznej i obecnie są eksploatowane przez uczestnika postępowania (...) S.A w L.. W konsekwencji przekształceń podmiotowych dokonanych na podstawie obowiązujących wówczas przepisów, szczegółowo opisanych i udokumentowanych przez uczestnika postępowania, dochodziło również do przeniesienia posiadania prawa rzeczowego na rzecz kolejnych następców - podmiotów zajmujących się dystrybucją energii elektrycznej. Wskutek tych przekształceń podmiotowych, uczestnik postępowania stał się podmiotem uprawnionym do prawa o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Sąd Okręgowy wyraża pogląd, że w przypadku posiadania służebności przesyłu przeniesienie tego posiadania polega na przejęciu przedsiębiorstwa przesyłowego jako całości lub jego wyodrębnionej części. (por. powołane postanowienie SN z 30.1.2014r., IV CSK 252/13). Nie sposób oczekiwać, by przeniesienie posiadania dotyczyło wskazania każdego jednego konkretnego słupa energetycznego, czy linii energetycznej. Przedmiotem przeniesienia w przypadku wszystkich kolejnych przekształceń było mienie w rozumieniu art. 44 kc – czyli własność i inne prawa majątkowe, do których zaliczają się stany faktyczne, dające określone uprawnienia i roszczenia o wartości majątkowej; przykładem takiego innego prawa jest posiadanie służebności. Sieci przesyłowe były przekazywane przez kolejne podmioty świadczące usługi przesyłu energii i to przekazywanie zawsze miało charakter pochodny od poprzedniego posiadacza. Każdy kolejny podmiot – przedsiębiorstwo przesyłowe - wykorzystywał urządzenia przesyłowe w tożsamy sposób jak jego poprzednicy. Trafnie zauważył pełnomocnik uczestnika (k. 580 in fine - 581), że wzajemnie sprzeczne są twierdzenia wnioskodawczyń, które z jednej strony podnoszą, że uczestnik jest posiadaczem przedmiotowych urządzeń, a z drugiej, że nie było przeniesienia posiadania. Jak już wyżej wspomniano, gdyby nie doszło do przeniesienia posiadania, to wniosek należałoby oddalić z uwagi na brak legitymacji biernej uczestnika.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt I.1. sentencji na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc. W pkt I.2. Sąd postanowił na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc w zw. z § 7 pkt 3 taksy radcowskiej (t. j. Dz. U. 2013.490, ze zm.), zaś w pkt I.3. na podstawie art. 113 ust.1 uksc (t. j. Dz. U. 2014/1025, ze zm.).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w pkt II. na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 7 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 taksy radcowskiej (t. j. Dz. U. 2013.490 ze zm.).